

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 Vtrum magis coniunctum sibi secundum carnis affinitatem, vel
secundum alias necessitudines.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Et immutabile con-
sequitur, quod immu-
tabilis coniunctio, quia
ex sua immutabili-
tate peruenit, redi-
dere potest in deside-
rium maioris boni,
utque adhuc mira-
bilitati suppositi, sed
quo enim incensus
non mihi conuicti,
& bonum quod de-
sidero mirabile est,
prosum in manus, ac
manus bonum desi-
derium meum exten-
dere. Nec ullum est
aliquid periculum, si
seruare natura potest
mutari in illis bonis
illud. Patet autem
hoc ab oppositis. Non
potest ex charitate
pater habere filium
hereditarium in patria,
velle quod sit melior
Iohanne Baptista, quia
tam immutabilis est
bonitas eorum, sed
inter maiores potest
velle, quod filius sit
melior illo religioso
patre non operando di-
minutionem alterius,
sed accessum & aug-
mentum bonitatis in
suo non curando de
alio alioque in com-
muni. Diminutio autem
bonitatis in uia
dupliciter potest con-
tingere. Primo, secun-
dum bonitatem di-
stinctionem pro cha-
ritatis constitutione
& augmento, ut pa-
ter, cum existens in
charitate declinat,
& afflicto ad ueniam
ita multa, & pericu-
losa. Secundo, secun-
dum ipsam chari-
tatem, non per di-
minutionem eiusdem
numero charitatis,
sed per recuperatio-
nem minoris chari-
tatis, post lapsum.
Si enim sanctus Pe-
trus cecidit a chari-
tate, ut decem, &
per primam contri-
tionem non fuit di-
minutus ad charita-
tem, ut decem, sed
velociter, charitas in
eo dimiuita est. Et
hoc saepe accidere vi-
detur trepidi resur-
gentibus.

ritas facit hominem conformari
Deo secundum proportionem,
vt. f. ita se habeat homo ad id, qd
suum est, sicut Deus ad id quod
suum est. Quaedam enim possumus
ex charitate uelle, quia sunt nobis
conuenientia, quae tamen Deus
non uult, quia non conuenit ei vt
ea uelit, sicut supra habitum est,
cu de bonitate uoluntatis ageretur.

ARTICVLVS VIII.

*Utrum sit magis diligendus ille, qui no-
bis est magis coniunctus secundum
carnalem originem.*

AD OCTAVVM sic proceditur.
Videtur, qd non sit magis di-
ligendus ille, qui est magis nobis
coniunctus secundum carnalem
originem. Dicitur. n. Prouer. 18.
Vir amicitabilis ad societatem ma-
gis erit amicus, quam frater. Et
Valerius Max. dicit, qd amicitiae
vinculum praualidum est, neq;
ulla ex parte sanguinis uiribus in-
ferius. Hoc etiam certius, & explo-
ratius, qd istud nascendi fors for-
tuitum opus dedit: hoc uniuersu-
iusq; solido iudicio inchoata uo-
luntas contrahit. ergo illi, qd sunt
coniuncti sanguine, non sunt ma-
gis diligendi, quam alij.

¶ 2 Præ. * Ambros. in 1. de Offi.
Non minus vos diligo, quos in
Euangelio genui, quam si in con-
iugio suscepissem. Non enim ue-
hementior est natura ad diligen-
dum, quam gratia. Plus certe dili-
gere debemus, quos perpetuo no-
bis computamus futuros, quam
quos tantum in hoc saeculo. non
ergo consanguinei sunt magis di-
ligendi his, qui sunt aliter nobis
coniuncti.

¶ 3 Præ. Probatio dilectionis est
exhibitio operis, ut Greg. dicit
in Homil. sed quibusdam magis de-
bemus impedere dilectionis ope-
ra, quam etiam consanguineis: si-
cut magis est obediendum in exer-
citu duci, quam patri. ergo illi, qui
sunt sanguine coniuncti, non sunt
maxime diligendi.

SED CONTRA est, quod spe-
cialiter in preceptis Decalogi ma-
da tur de honoratione parentum, ut
patet Exo. 20. ergo illi, qd sunt nobis
coniuncti fm carnis originem,
sunt a nobis specialius diligendi.
RESPON. Dicendum, qd sicut

A * dictum est, illi qui sunt nobis ma-
gis coniuncti, sunt ex charitate ma-
gis diligendi, tum quia intensius
diliguntur: tum etiam quia pluri-
bus rationibus diliguntur. Inten-
sio autem dilectionis est ex coniu-
ctione dilecti ad diligente: & ideo
diuersorum dilectio est mensura
da secundum diuersam rationem
coniunctionis, vt. f. vnusquisq; di-
ligatur magis in eo, quod perti-
net ad illam coniunctionem, secun-
dum qd diligit. Et ulterius compa-
randa est dilectio dilectioni, secundum comparationem
coniunctionis ad coniunctionem. Sic ergo dicendum
est, quod amicitia consanguineorum fundatur in con-
iunctione naturalis originis. Amicitia autem conuictum
in conione ciuili: & amicitia commilitantium in com-
municatione bellica. Et ideo in his, quae pertinent ad
naturam, plus debemus diligere consanguineos: in
his autem, quae pertinent ad ciuilem conuersationem,
plus debemus diligere conciuicis: & in bellicis, plus
comilitones. Vnde & Philosophus dicit i. 9. Ethic.
quod singulis ppria, & congruentia sunt attribuenda.
Sic autem facere videtur, quidam qui ad nuptias
uocant cognatos: uidebitur utique & nutrimento
parentibus oportere maxime sufficere, & honorem
parentum, & simile est etiam in alijs. Si autem compa-
remus et coniunctionem ad coniunctionem, constat
quod coniunctio naturalis originis est prior, & im-
mobiliior, quia est secundum id, qd pertinet ad substā-
tiam: alia autem coniunctiones sunt superuenientes,
& remoueri possunt. Et ideo amicitia consanguineo-
rum est habilior: sed alia amicitia potest esse potior
secundum illud, qd est proprium unicuique amicitiae.

B coniunctionis ad coniunctionem. Sic ergo dicendum
est, quod amicitia consanguineorum fundatur in con-
iunctione naturalis originis. Amicitia autem conuictum
in conione ciuili: & amicitia commilitantium in com-
municatione bellica. Et ideo in his, quae pertinent ad
naturam, plus debemus diligere consanguineos: in
his autem, quae pertinent ad ciuilem conuersationem,
plus debemus diligere conciuicis: & in bellicis, plus
comilitones. Vnde & Philosophus dicit i. 9. Ethic.
quod singulis ppria, & congruentia sunt attribuenda.
Sic autem facere videtur, quidam qui ad nuptias
uocant cognatos: uidebitur utique & nutrimento
parentibus oportere maxime sufficere, & honorem
parentum, & simile est etiam in alijs. Si autem compa-
remus et coniunctionem ad coniunctionem, constat
quod coniunctio naturalis originis est prior, & im-
mobiliior, quia est secundum id, qd pertinet ad substā-
tiam: alia autem coniunctiones sunt superuenientes,
& remoueri possunt. Et ideo amicitia consanguineo-
rum est habilior: sed alia amicitia potest esse potior
secundum illud, qd est proprium unicuique amicitiae.

C AD PRIMUM ergo dicendum, quod quia ami-
citia sociorum propria electione contrahitur in his,
quae sub nostra electione cadunt, puta, in agendis,
praeponderat haec dilectio dilectioni consanguineo-
rum, ut scilicet magis cum illis consentiamus in
agendis. Amicitia tamen consanguineorum est sta-
bilior, ut pote naturalior existens, & praevalet in his,
quae ad naturam spectant, unde magis ei tenemur in
prouisione necessariorum.

D AD SECUNDVM dicendum, quod Ambrosio loquitur
de dilectione quantum ad beneficia, quae perti-
nent ad communicationem gratiae, s. de instructio-
ne morum. In hac enim magis debet homo subue-
nire filiis spiritualibus, quos spiritualiter genuit, quam
filiis corporalibus, quibus tenetur magis providere
in corporalibus subsidijs.

E AD TERTIVM dicendum, qd ex hoc, quod duci
exercitus magis obeditur in bello, quam patri, non
probatur, qd simpliciter minus diligatur, sed quod
minus diligitur secundum quid, id est, secundum di-
lectionem bellicae communicationis.

ARTICVLVS IX.

*Utrum homo ex charitate magis debeat
diligere filium, quam patrem.*

AD NONVM sic proceditur.
Videtur, qd homo ex chari-
tate magis debeat diligere filium, qd
patrem. Illum enim magis debe-
mus diligere, cui magis debemus
benefacere: sed magis debemus
benefacere filiis, qd parentibus.

neur coniunctis ipi-
ritualiter, quam car-
naliter, caeteris pari-
bus. Et quemadmo-
dum pater spiritualis
plus in spiritualibus
teneatur filiis huiusmo-
di, quam carnalibus,
ut sic: ita filius secun-
dum carnem plus te-
netur in spiritualibus
coniunctis sibi secun-
dum spiritum, quam
patri, qui cum ge-
nuit.

Ar. praec.
Li. 9. cap. 2.
tom. 5.

IN art. 9. per spice
differentiam inter
primam, & tertiam
litera ratione. Qua-
re filius est magis,
quam pater diligen-
dus, attende penes
hoc, quod primae me-
dium est maior simi-
ludo dilectionis fi-
lij

**Super Quaestiois
vigesima sextae Ar-
ticulum nonum.**

**Super Quaestiois
vigesima sextae Ar-
ticulum nonum.**